

వాల్మీకి రామాయణం

బాల కాండ

22. ద్వావింశః సర్గః - విద్యాప్రదానమ్

|| విద్యాప్రదానమ్ ||

తథా వసిష్ఠే బ్రువతి రాజా దశరథః సుతమ్ |
 ప్రహృష్టవదనో రామమాజుహావ సలక్ష్మణమ్ || 1 ||

కృతస్పస్త్వయనం మాత్రా పిత్రా దశరథేన చ |
 పురోధసా వసిష్ఠేన మంగలైరభిమంత్రితమ్ || 2 ||

స పుత్రం మూర్ధ్నుపాఘ్రూయ రాజా దశరథః ప్రియమ్ |
 దదౌ కుశికపుత్రాయ సుప్రీతేనాంతరాత్మనా || 3 ||

తతో వాయుః సుఖస్పర్శో విరజస్కౌ వవౌ తదా |
 విశ్వామిత్రగతం దృష్ట్వా రామం రాజీవలోచనమ్ || 4 ||

పుష్పవృష్టిర్మహాత్యాసీద్దేవదుందుభినిఃస్వనైః |
 శంఖదుందుభినిర్హోషః ప్రయాతే తు మహాత్మని || 5 ||

విశ్వామిత్రో యయావగ్రే తతో రామో మహాయశాః |
 కాకపక్షధరో ధన్వీ తం చ సౌమిత్రరన్వగాత్ || 6 ||

కలాపినౌ ధనుష్పాణీ శోభయానౌ దిశో దశ |
 విశ్వామిత్రం మహాత్మానం త్రిశీర్షావివ పన్నగా |
 అనుజగ్మతురక్షుద్రౌ పితామహమివాశ్చినౌ || 7 ||

తదా కుశికపుత్రం తు ధనుష్పాణీ స్వలంకృతౌ |
 బద్ధగోధాంగులిత్రాణౌ ఖడ్గవంతౌ మహాద్యుతీ || 8 ||

కుమారౌ చారువపుషౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ |
 అనుయాతౌ శ్రియా జుష్టౌ శోభయేతామనిందితౌ || 9 || [దీప్త్యా]

స్థాణుం దేవమివాచింత్యం కుమారావివ పావకీ |
 అధ్యర్థయోజనం గత్వా సరయ్యా దక్షిణే తటే || 10 ||

రామేతి మధురాం వాణీం విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత |
 గృహాణ వత్స సలిలం మా భూత్కాలస్య పర్యయః || 11 ||

మంత్రగ్రామం గృహాణ త్వం బలామతిబలాం తథా |
 న శ్రమో న జ్వరో వా తే న రూపస్య విపర్యయః || 12 ||

వాల్మీకి రామాయణం

బాల కాండ

22. ద్వావింశః సర్గః - విద్యాప్రదానమ్

న చ సుప్తం ప్రమత్తం వా ధర్షయిష్యంతి నైర్మతాః |
 న బాహ్యోః సదృశో వీర్యే పృథివ్యామస్తి కశ్చన || 13 ||
 త్రిషు లోకేషు వై రామ న భవేత్సదృశస్తవ |
 న సౌభాగ్యే న దాక్షిణ్యే న జ్ఞానే బుద్ధినిశ్చయే || 14 ||
 నోత్తరే ప్రతివక్తవ్యే సమో లోకే తవానఘ |
 ఏతద్విద్యాద్వయే లభ్యే భవితా నాస్తి తే సమః || 15 ||
 బలా చాతిబలా చైవ సర్వజ్ఞానస్య మాతరా |
 క్షుత్పిపాసే న తే రామ భవిష్యేతే నరోత్తమ || 16 ||
 బలామతిబలాం చైవ పఠతస్తవ రాఘవ |
 [* గృహాణ సర్వలోకస్య గుప్తయే రఘునందన | *]
 విద్యాద్వయమధీయానే యశశ్చాప్యతులం త్వయి || 17 ||
 పితామహసుతే హ్యేతే విద్యే తేజఃసమన్వితే |
 ప్రదాతుం తవ కాకుత్స్థ సదృశస్త్వం హి ధర్మిక || 18 ||
 కామం బహుగుణాః సర్వే త్వయ్యేతే నాత్ర సంశయః |
 తపసా సంభృతే చైతే బహురూపే భవిష్యతః || 19 ||
 తతో రామో జలం సృష్ట్వా ప్రహృష్టవదనః శుచిః |
 ప్రతిజగ్రాహ తే విద్యే మహార్షేర్భావితాత్మనః || 20 ||
 విద్యాసముదితో రామః శుశుభే భూరివిక్రమః |
 సహస్రరశ్మిర్భగవాన్ శరదీవ దివాకరః || 21 ||
 గురుకార్యాణి సర్వాణి నియుజ్య కుశికాత్మజే |
 ఊషుస్తాం రజనీం తీరే సరయ్యాః సుసుఖం త్రయః || 22 ||
 దశరథన్యపసూనుసత్తమాభ్యాం తృణశయనేఽనుచితే సహోషితాభ్యామ్ |
 కుశికసుతవచోఽనులాలితాభ్యాం సుఖమివ సా విబభౌ విభావరీ చ || 23 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే
 ద్వావింశః సర్గః || 22 ||